

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תתרנב

עש"ק פ' ואתחנן, נחמו, י"ב מנ"א ה'תשע"ד

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים וארבע שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקי"ב שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לזכות

החיילת ב"צבאות השם" מושקא תחי'

ליום הולדתה החמישי ביום י"ד מנ"א,

ה' תהא שנת עד בלי די

ולזכות אחיותי' ואחי'

חיילי "צבאות השם" חנה, מנחם מענדל ורבקה שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' שניאור זלמן וזוגתו מרת רחל שיחיו ניגן

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק

ולעי"נ מרת ח' רחל בת ר' פנחס זליג ז"ל

ולעי"נ ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה ולעי"נ ר' פנחס זליג ב"ר יצחק ע"ה

ו"הקיצו ורננו שוכני עמרי' והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3 דבר מלכות

משיח בכבודו ובעצמו עומד וממתין לו / משיחת ש"פ ואתחנן היתשמי"ח

7 זמן הגאולה

"זאתחנן" של משה שבדוד / פ' השבוע והזמן הנוכחי באור הגאולה

10 ניצוצות של משיח

מי יכנס לקדש הקדשים? / לקט פתגמים וקטעים קצרים בעניני גאולה ומשיח

11 המעשה הוא העיקר

הוספה בלימוד התורה בעניני הגאולה / הוראות למעשה בפועל

12 ילחום מלחמת ה' - וינצח

כעת כבר צועקים ככרוכי'א מדוע לא יישבו את השמחים קודם? / שיחות בעניני שלימות העם והארץ

14 כתב יד קודש

כל פעם שעוד אחד ייח תפילין יכריע את העולם כולו לכף זכות / צילום מהגהת הרבי

מדור ה"דבר מלכות" מוקדש לזכות האשה רייזל פרומא בת ח'י רחל שתחי' ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחי ולזכות הנא לאה בת ח'י רחל, עדינה בת ח'י רחל, מרים בת ח'י רחל, וצבי בן ח'י רחל שיחי

Handwritten text in Hebrew with various annotations and signatures. The text appears to be a collection of notes or a letter, possibly related to the topics listed in the adjacent page. It includes phrases like "כל טענה זו היתה לה מקום רק עד...", "אבל כמעבר יום הראשון...", and "היה רצון אהרן מהם יראו וכן יעשו...".

מוקדש לעילוי נשמת
הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר
נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א
יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה

כל פעם שעוד אחד יניח תפלין יכריע את העולם כולו לכף זכות

בקשר עם המאורעות לאחרונה באה"ק אשר "רגשו גוים ולאומים יהגו ריק", הננו מביאים בזה צילום (מוקטן) מיוחד מהגהת כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א על שיחת שבת בראשית (המשך דשמח"ת) ה'תשכ"ח, אודות השאלות והטענות שנתעוררו בזמנו על "מבצע תפלין"

(נדפס בלקו"ש ח"ו ע' 271 ואילך)

להלן פיענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

ג) כל טענה זו היתה לה מקום רק עד תחילת ההשתדלות במצות תפלין. אבל כשעבר יום הראשון דפעולה זו וראו במוחש אשר מאות אנשים שדברו אתם שיניחו תפלין, נענו כולם למצוה זו, ורק מתי מעט סירבו, הרי יצא הענין מגדר ספק.

[אפילו את"ל דמצות הוכח תוכיח הוא רק בנוגע לעמיתך שאתך בתומ"צ, ולא רק בנוגע לאונאתו תנאי הוא (וצע"ג בזה – וראה רמב"ם הל' דעות פ"ו. שו"ע או"ח סתר"ח. חו"מ סרכ"ח. שו"ע אדה"ז או"ח שם והל' אונאה. הגהות הצ"צ לתניא פל"ב. ועוד. ואכ"מ),

הרי מפורש בשבת (נה, א), דאפילו צדיקים גמורים מחוייבים למחות (תוכחה – פירש"י) ברשעים גמורים. ועד כדי כך – שנתפסים כו' באם לא מיחו].

– נוסף לקיום מצות הוכח תוכיח את עמיתך, הענין דערבות, מצות ואהבת לרעך כמוך (שאינו דוקא במי שאתך בתומ"צ – עיין תניא פל"ב), הענין דיראה את העולם כולו שקול ומצוה אחת תכריע לכף זכות ותביא תשועה והצלה כנ"ל פס"ד הרמב"ם, הרי כמאמר רז"ל יותר ממה שבעה"ב עושה עם העני העני עושה עם בעה"ב, ראו במוחש אשר ההשתדלות לזכות בנ"י במצות תפלין, הוסיפה חיות ואור באלו שהשתדלו בחיבות מצוה וטרחתה בכלל ובמצות תפלין בפרט.

ויהי רצון אשר מהם יראו וכן יעשו רבים וגם שלמים, אשר כאו"א ישתתף במבצע תפלין, ובכל פעם שעוד אחד מבנ"י יניח תפלין יכריע עי"ז את כל העולם כולו לכף זכות, ויקרב קץ גלותינו ויחיש גאולתנו,

(ראה מדרש תהלים [ומובן עפ"י זח"ג רלח, א. רפג, א] עה"פ ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו, שקאי על תפלין ש"י ותש"ר – כי כאשר רגשו גוים ולאומים יהגו ריק – צריכים התחזקות יתירה במצות תפלין),

גאולה האמתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, בקרוב ממש.

משיח בכבודו ובעצמו עומד וממתין לו

על כאו"א לעשות חשבון צדק בנפשו: מה עשה עד עתה לקירוב הגאולה?!... ● ובכרט ע"י ההתבוננות שמשיח צדקנו בכבודו ובעצמו עומד וממתין לפעולה שלו, הרי מובן גודל האחריות המוטלת עליו, ביחד עם גודל הזכות כו' ● כשיבוא משיח צדקנו בקרוב ממש, יודה לכאו"א על פעולתו להחיש ביאתו, לא רק הודי' בלבד, אלא יוסיף ויתן מעניו ● קטעים משיחות ש"פ ואתחנן, שבת נחמו, ט"ז מני"א ה'תשמ"ח - מוגה

עשר באב, שבו מודגש ביותר שנמצאים בסיום הגלות ד"מדבר העמים"⁶, ו"עומדים להכנס לארץ", באופן של גאולה נצחית שאין אחרי' גלות – צריכה להיות הדגשה והוספה מיוחדת בכל הקשור לקירוב הגאולה⁷, כולל ובמיוחד – הצפי"⁸, הבקשה והתפלה על הגאולה (ע"ד ובדוגמת תפלת משה, תקט"ו תפלות, כדי לפעול הכניסה לארץ באופן של גאולה נצחית).

(6) יחזקאל כ, לה. וראה בחיי ר"פ מסעי. ועוד. לקו"ת ר"פ מסעי. ובכ"מ.

(7) וכפס"ד הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) שע"י "מצוה אחת" (במעשה, בדיבור או במחשבה) "הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

(8) כפס"ד הרמב"ם (הל' מלכים רפ"א) "כל מי שאינו מאמין בו (במלך המשיח), או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו כו'". וי"ל שטעם החיוב (לא רק להאמין בו, אלא גם) לחכות לביאתו – אף שצפי' וגעגועים לדבר הנכסף מביאים לידי רגש של צער כו' – כדי שיתפלל יותר ויבקש על ביאתו, ועי"ז יחיש ביאתו בפועל ממש.

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הכריז – בשעתו אז – "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"¹, והודיע, שכבר נסתיימה כל העבודה, ולא נותר אלא "לצחצח הכפתורים"², ו"עמדו הכן כולכם"³ לקבלת פני משיח צדקנו. ועאכו"כ לאחר שיעברו כמה עשרות שנים מאז הכרזה זו.

ובמילא, דבר ברור הוא שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות, ודור הראשון של הגאולה – דוגמת הדור שנכנס לארץ לאחר חמשה עשר באב שבו "כלו מתי מדבר", ואז נעשו "כולם שלמים ועומדים להכנס לארץ . . מאותן שכתוב בהן (בפרשתנו⁴) חיים כולכם היום"⁵.

ולכן, בעמדתנו בסמיכות ממש לחמשה

(1) "הקריאה והקדושה" תש"א-ב.

(2) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(3) אג"ק שלו ח"ד ריש ע' רעט. וש"נ.

(4) ד.ד.

(5) פרש"י חוקת כ, כב.

על כאו"א לעשות חשבון צדק בנפשו: מה עשה עד עתה לקירוב הגאולה?!... ובפרט ע"י ההתבוננות שמישיח צדקנו עומד ומצפה בקוצר רוח לגאול את ישראל (כמובן מדברי הגמרא⁹ שאינו מתיר שני נגעים ביחד שלא יתעכב כדי קשירת שני נגעים, כמוזכר לעיל¹⁰) – לאחרי שכאו"א ישלים את התלוי בו להחיש את ביאת המשיח, ומכיון שמישיח צדקנו בכבודו ובעצמו עומד וממתין לפעולה שלו, הרי מובן גודל האחריות המוטלת עליו, ביחד עם גודל הזכות כו', שלכן, כשיבוא משיח צדקנו בקרוב ממש, **יודה לכאו"א על פעולתו להחיש ביאתו**, לא רק הודי' בלבד, אלא יוסיף ויתן מעניניו, הן ענינים רוחניים, החל מלימוד התורה, "תורה חדשה מאתי תצא"¹¹, והן ענינים גשמיים, ש"הטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר"¹².

ב. וענין נוסף המודגש ביותר בדורנו זה – עבודת השליחות לפעול על הזולת¹³:

"כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – "הנשיא הוא הכל"¹⁴, "לב כל קהל ישראל"¹⁵ – הטיל על כאו"א מאנשי הדור שליחות קדושה להיות "נר האהיר"¹⁶, להאיר אחרים, "נר ה' נשמת

(9) סנהדרין צח, א.

(10) קונטרס משיחות ש"פ דברים ס"ט.

(11) ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(12) רמב"ם סיום וחותם ה' מלכים (וספרו בכלל).

(13) נוסף על המוכרח מצד החיוב ד'ואהבת לרעך כמוך", "כלל גדול בתורה" (תו"כ ופרש"י קדושים יט, יח), ובפרט בשנת הקהל, ובסמיכות לחמשה עשר באב, תיקון החורבן והגלות ע"י ביטול **סיבת** הגלות (שהיא ההיפך דאהבת חנם – ראה יומא ט, ב), ואדרבה – הוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל*.

(14) פרש"י חוקת כא, כא.

(15) רמב"ם ה' מלכים פ"ג ה"ז.

(16) ראה לקו"ש ח"ב ע' 484 ואילך. וש"נ. וראה גם

* להנ"ד, שגם בטעמי היי"ש דחמשה עשר באב מודגש הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל (ראה שיחת ס"ז באב תשמ"ז ס"א ובמהרה"ה 103).

בין הבתרים⁹ – "לזרעך נתתי את הארץ הזאת"¹⁰, שכל ארץ ישראל לגבולותיה היא נחלת כל יהודי וכל היהודים, כמדובר כמה פעמים.

רק צריכים לומר ללא בושה שזוהי המציאות, והוא אינו מחדש בכך כלום כי אותו אחד יודע מזה בלאו-הכי, אלא חושב שאולי אם הוא יפחד מה"גוי'שקייט" שנמצא אצל היהודים (שזה גורם לפחד מה"גוי'שקייט" שנמצא בעולם) – **ואז יהיה ה"אל יבוש מפני בני-אדם המלעיגים"**¹¹.

ובאמת אין זה קשה כל-כך, יש רק לדעת מה שכתוב לפני כן בשולחן-ערוך¹² – "שויתי ה' לנגדי תמיד"¹³. ובפרט לפי המבואר בצוואת הריב"ש (הצוואה של רבי ישראל בעל שם-טוב) שזה מתחיל עם הענין של "שויתי ה' לנגדי תמיד" עם כל הפירושים שהוא אומר על כך.

(משיחת אור ליום ועש"ק פרשת ואתחנן, ט"ו באב ה'תשל"ח - בלתי מוגה)

- (9) ראה בראשית טו.
- (10) שם טו, יח.
- (11) שו"ע או"ח ס"א, א. קשו"ע ס"א, ג. סכ"ט, ח.
- (12) אורח חיים ס"א, א, ס"א.
- (13) תהלים טז, ח.

מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר **צבי הירש** ע"ה **סטראל** - נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו **טשרנא גיטל** בת ר' **יעקב** ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח **שמואל סטראל** ומשפ' שיחיו

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' **חיים משה יהודה** בהר"ר **ירמיהו הכהן ולאה** ע"ה **בלוי**

מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומוזוה

נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים"

ולע"נ זוגתו הרבנית **חנה ח'י הנה** בת ר' **מאיר שמריהו ורחל** - נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

אדם"¹⁷, דכל אלו הנמצאים בסביבתו (נוסף על בני ביתו כו'), ובכל מקום שידו מגעת, שיאירו ב"נר מצוה ותורה אור"¹⁸, אשר, ע"ז מבטלים את חשכת הגלות ומביאים את אור הגאולה¹⁹.

ופרטי הדברים דעבודת השליחות – הלא הם כתובים בריבוי אגרות-קודש שלו, בשיחותיו ובמאמריו כו', וצריך להיות – ש"קריינא דאיגרתא איהו להוי פרוונקא"²⁰, למלא את השליחות מתוך מסירה ונתינה (דוגמת המס"נ דפינחס), ע"י הפצת התורה, כולל ובמיוחד פנימיות התורה כפי שנתבארה בתורת החסידות, בחי' היחידה שבתורה²¹, שע"ז מגלים בחי' היחידה שבכאו"א מישראל (האנשים הנשים והטף²²), ניצוץ משיח²³, ועד

סה"ש תש"א ע' 136 שחסיד הוא דוגמת האיש שמדליק פנסי הרחוב כו'.

(17) משלי כ, כז.

(18) שם ו, כג.

(19) להעיר מלקו"ת ריש פרשתנו: כי להיות עוה"ז הוא העולם השפל והחושך עב כפול ומכופל וצריך להרבות בנרות... נר הוי' נשמת אדם שהוא נר המאיר הארץ שם הוי' בבחי' גילוי האהיר את העוה"ז ולא הפכה חשוכא לנהורא... וכמה ריבוא נשמות שהם כמה ריבוא נרות, שלפי ריבוי החושך ועיבו הכפול ומכופל כך צ"ל ריבוי הנרות בנשמות כו'.

(20) סנהדרין פב, סע"א. פרש"י בלק כה, ז. וראה שיחת ש"פ פינחס ס"ד. ועוד.

(21) ראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ה ואילך. וש"נ.

(22) ובהדגשה יתירה בשנה זו – שנת הקהל – "הקהל את העם האנשים והנשים והטף גו' למען ישמעו ולמען ילמדו גו' ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" (וילך לא, יב), "כאילו עתה נצטווה בה ומפי הגבורה שומעה" (רמב"ם סוף ה' חגיגה) – כ"יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בתורב באמור ה' אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי גו'" (פרשתנו ד, יו"ד).

(23) כמרומו בכתוב (בלק כד, יז) "דרך כוכב מיעקב" – דקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה). וראה רמב"ם ה' מלכים רפ"א, וגם על כאו"א מישראל (ירושלמי מע"ש ספ"ד), והתיוון בזה – שבכאו"א מישראל יש ניצוץ משיח (מאור עינים ס"פ פינחס. לקו"ש ח"ב ע' 599. ועוד).

כעת כבר צועקים ככרוכיא מדוע לא יישבו את השטחים קודם?

היות ולאחרונה נהיה רעש, ומצפים לשמוע מה אני יאמר בנוגע למאורעות האחרונים, בנוגע לעיתונים האחרונים, בנוגע לרעש זה ולרעש אחר, בנוגע לצרה זו ולצרה אחרת – אזי חבל על הזמן לדבר על זה.

ומכיון שענין זה יהיה בפועל רק בעוד שלשה שבועות – הרי בודאי יהיו בינתיים כמה שינויים שונים ומשונים.

עד שכבר רואים שינוי אחד לטובה:

כעת כבר צועקים ככרוכיא שחבל שלא יישבו את השטחים קצת זמן לפני-כן, שאז לא היו את כל הצרות-צרות שישנן עכשיו, לא היו צריכים לתרץ את עצמם ולהתחרט ולהזמין על עצמם לחץ וכו'.

אבל היות ו"היפלא מה" דבר¹ (בתמי'), אז "יערה (על היהודים שיכולים לפעול בזה) רוח ממרום"² בשעתא חדא וברגעא חדא³, וכל אחד מהם יעשה את מה שצריך לעשות כדי לקיים את הפסק-דין הברור בשולחן-ערוך אורח-חיים הלכות שבת⁴ (שאודותיו דובר כבר כמה פעמים) – ליישב את כל הגבולות כדי שלא יכנס צר, חס-ושלום, אפילו לא "על עסקי תבן וקש",

ושזה יהיה בעגלא דידן ובדרכי נועם ודרכי שלום ובשמחה וטוב לבב, וזה לא יזיק לאף אחד מכיון ש"ה' ילחם לכם ואתם תחרישון"⁵, למטה מעשרה טפחים ובעגלא דידן.

לְיִישֵׁב בְּפוּעֵל מְבִלֵי לְעִרְב עֲנִינֵי פּוֹלִיטִיקָה

ושלא יערבו עניני פוליטיקה – הן אלו שלא יכולים לפעול כלום בזה, ואפילו אלו שיכולים לפעול – אלא יעשו במעשה בפועל ש"המעשה הוא העיקר"⁶. ובשעה שיתמסרו לענין ויעשו את המעשה בפועל – אזי "אין אחר מעשה כלום"⁷ וכך זה ישאר בפועל.

ובפרט שזה מיוסד על דיבורו של הקב"ה (ש"דיבורו של הקב"ה חשיב מעשה"⁸) בברית

(1) בראשית יח, יד.

(2) ישעיהו לב, טו.

(3) זח"א קכט, א. וראה קידושין מט, ב.

(4) ששכ"ט ס"ו.

(5) שמות יד, יד.

(6) ראה אבות פ"א מ"ז.

(7) בבא מציעא יז, א.

(8) ראה ב"ר פמ"ד, כב.

להתגלות בח' היחידה הכללית – משיח צדקנו²⁴.

ולכן, על כאו"א למלא השליחות שהוטלה עליו ע"י נשיא הדור, ולידע, שמכיון שהנשיא הוא "לב כל קהל ישראל", בדוגמת הלב שממנו מתפשט הדם לכל האברים ואח"כ חוזר הדם אל הלב²⁵, הרי, נוסף על מינוי השליחות, בוחן נשיא הדור אם נתקיימה פעולת השליחות²⁶, בעת שחוזר הדם דכל האברים (כל אנשי הדור) למקורו ב"לב כל קהל ישראל", ומוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהמשכת הברכות כו' בכל המצטרך, בגשמיות וברוחניות גם יחד, לכל אלו שממלאים פעולת השליחות.

ג. [. .] אע"פ שכבר פעלו גדולות ונפלאות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה – הרי, כיון שמשח צדקנו עדיין לא בא, הרי זו ההוכחה ביותר שנשאר עדיין מה להשלים ולהוסיף בזה, ולכן, יש למצוא ובהשתדלות דרכים להגביר ולהרחיב את הפעולה דהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה.

ומהעצות לזה – לא להסתפק בהחלטה טובה שמחליט בפ"ע ביחידות, אלא, לקבל החלטות טובות ביחד עם עוד כו"כ מישראל, כידוע מ"ש כ"ק אדנ"ע בקונטרס החלצו²⁷ (ונדפס ונתפרסם ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) ש"ההסכם אשר עושים שנים או רבים יש לזה חיזוק הרבה יותר מההסכם שעושה בפ"ע כו", ועוד ועיקר – שעיי"ז יוכלו לבחון איש לרעהו ולדווח זה לזה ע"ד קיומן של ההחלטות הטובות בפועל ממש, אשר, עצם

(24) סה"מ תרצ"ט ע' 207 – בשם הרמ"ז (לזח"ג רס, ב – מק"מ קצ, ב). ועוד.

(25) ראה אגה"ק סל"א.

(26) להעיר, ש"שליח לא מקרי אלא המשתלח מזה לזה שראוי לחזור אצל שולחו ולומר עשיתי שליחותך" (פרש"י גיטין כד, א).

(27) סה"מ תרנ"ט ע' סא.

הידיעה אשר מזמן לזמן יצטרך לתת דין וחשבון לבשר-ודם מה הם ההחלטות הטובות שקיבל על עצמו, ומה עשה בפועל ממש – תפעל זירוז בכל עניני העבודה, כנראה במוחש, וכמאמר ריב"ז לתלמידיו "יה"ר שתהא מורא שמים עליכם כמורא אשר ודם"²⁸, ואם לתלמידי ריב"ז נאמר כן – אנן מה נעני' אבתרי'.

[ואם ישנם כאלו שיטענו שעבודתם היא באופן ד"הצנע לכת עם אלקיך"²⁹, ובמילא, עבודתו ופעולתו היא בגדר "סוד"... ואין לו למסור דין וחשבון לבשר ודם, כי אם, "לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה"³⁰ – הרי, גם אם האמת ה' כדבריהם שמסתירים מעשיהם הטובים בגלל העילוי ד"הצנע לכת גו", יש מקום לשקו"ט אם זוהי דרך עבודה המתאימה לדורנו זה שבו צריך להשתדל לפרסם עושי מצוה³¹ כדי שמהם יראו וכן יעשו כו', ועאכו"כ שיש מקום "לחשוש" שזוהי עצת היצר כדי שלא יעסוק בעבודתו כדבעי].

וזהו א' הטעמים לבקשה והצעה (בימים שלפנ"ז³² וגם בימים האחרונים בקשר לכינוס השלוחים) שיכתבו ג' פעולות טובות שעשו במשך השנה החולפת – כדי לעורר ולזרז עשיית החשבון צדק בנפשו מהפעולות במילוי השליחות דהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה כדי לקרב את הגאולה, כשיצטרך לכתוב³³ (ולא רק לעצמו, אלא

(28) ברכות כח, ב. הובא בתניא פמ"א (נז, סע"א).

(29) מיכה ו, ח.

(30) כלשון המשנה בריש פרק שלישי דאבות שלומדים בשבת זו.

(31) ראה שו"ת הרשב"א ח"א סתקפ"א. הובא במג"א ואו"ח סקנ"ד סקכ"ג. רמ"א יו"ד סרמ"ט ס"ג.

(32) שיחת י"ב תמוז.

(33) להעיר מהנהגת כמה בעלי מוסר שהי' להם פינקס מיוחד שבו היו כותבים המעשים טובים כו'. ואף שאין זה דרכם של חסידים, שאינם זקוקים שה"פינקס" יזכיר להם, אלא זוכרים בעצמם כו', מ"מ, יש מקום לכך באופן חד-פעמי (כשרואה בעצמו שיש צורך בכך כו'), כדי

האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, "בנערנו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"³⁷, "קהל גדול"³⁸,

כולל גם כל בני מכל הדורות שלפניו – "הקיצו ורננו שוכני עפר"³⁹, ביחד עם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, וכן אאמו"ר, שיום ההילולא שלו (עשרים באב, שחל ביום הרביעי שבו נתלו המאורות) מתברך משבת זו, אשר, מסר נפשו על הפצת התורה והמעיינות במדינה ההיא, ולאחרי יציאת כ"ק מו"ח אדמו"ר ממדינה ההיא נשאר הוא נכדס היחידי של אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי והצ"צ המנהיג במדינה ההיא, ולכן פנו אליו גם בעניני הדרכה וכו' וכו', ובגלל פעולותיו בהפצת התורה והמעיינות נאסר והוגלה ונסתלק במקום גלותו כו',

וכולם יחדיו – "ישו בו הנה"³⁸, לארצנו הקדושה, שתהי' באופן של הרחבה, "ירחיב ה' אלקיך את גבולך"⁴⁰, לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש השלישי.

ואז יהי' גם לימוד התורה בתכלית השלימות (כבקשת משה) – "תורה חדשה מאיתי תצא", באופן של ראי'⁴¹, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך", עדי קיום היעוד "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו", במהרה בימינו ממש, ו"לא עיכבן המקום כהרף עין"⁴².

למסור לבשר ודם) אלו הם הפעולות הטובות שעשיתי, ואז יראה ויוכח בעצמו (ללא צורך לשאול אצל ה"רב" שלו – "עשה לך רב"³⁴) האם יש לו עוד מה להוסיף!...

ולכן, כדאי ונכון ביותר להוסיף ולהרבות בכינוסים כאלו – הן בנוגע להשלוחים והן בנוגע לכאו"א מישראל בעניני השליחות שלו, כאו"א לפי ענינו – לא רק פעם אחת או פעמיים בשנה, אלא בזמנים תכופים יותר, להתאסף כו"כ ביחד כדי לעודד ולזרז איש את רעהו בכל עניני העבודה ע"י ההתדברות והדיווח מהנעשה בפועל ממש, וגם במשך הזמן שבין כינוס לכינוס – באמצעות חילופי מכתבים או הטלפון, וכיו"ב, שעיי"ז יתוסף ביתר שאת וביתר עוז בכל עניני העבודה.

ד. ויהי"ר שקבלת ההחלטה הטובה ע"י ההוספה ("דמוסיף יוסיף") בכל הפעולות דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה, עוד לפני הקיום בפועל – תביא תיכף ומיד את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בעיצומו של יום השבת, שבת נחמו, ההתחלה ד"שבע דנחמתא", באופן ד"נחמה בכפליים".

ואז תקויים בקשת משה רבינו "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה (זו ירושלים) והלבנון (זה בית המקדש)"³⁵ – שמשה רבינו "גואל ראשון הוא גואל אחרון"³⁶, מכניס את כל בני לארץ באופן של גאולה נצחית שאין אחרי גלות.

ואין ענין יוצא מידי פשוטו – גאולה

לעורר ולזרז עשיית החשבון צדק.

(34) אבות פ"א מ"ו. מט"ז.

(35) פרשתנו ג, כה ובפרש"י.

(36) ראה שמו"ר פ"ב, ד. שם, ו. דב"ר ספ"ט. שעה"פ פ' ויחי (מט, יו"ד). תו"א ר"פ משפטים. ובכ"מ.

הוספה בלימוד התורה בעניני הגאולה

כיון שנמצאים על סף הגאולה האמיתית והשלימה שבה יהיו כל הענינים באופן של בלי גבול – צריכה להיות ה"טעימה" (בערב שבת, ש"טוב לטעום מכל תבשיל ותבשיל"י) מהבלי גבול דהגאולה, ע"י ההוספה בעניני התומ"צ באופן שלמעלה ממדידה והגבלה.

ובפרטיות יותר – הוספה בלימוד התורה ("מוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה"), הן נגלה דתורה והן פנימיות התורה, כולל לימוד עין יעקב, אגדה שבתורה, ש"רוב סודות התורה גנוזין בה"², ועוד ועיקר, לימוד פנימיות התורה, כדברי האריז"ל (שיום ההילולא שלו בחמשה במנ"א) ש"בדורות אלו האחרונים מותר ומצוה לגלות זאת החכמה"³, ובמיוחד לאחר שנתבארה בתורת החסידות באופן ששייך להבנה והשגה דכאו"א מישראל.

והדגשה מיוחדת על ההוספה בלימוד התורה בעניני הגאולה – הן בנגלה דתורה, ובפרט בספרו של הרמב"ם⁴ שכולל גם ההלכות ששייכות לזמן הגאולה, כמו הלכות בית הבחירה (שלמדום זה-עתה בימי בין המצרים), וכן הלכות מלכים ומלחמותיהם ומלך המשיח⁵, והן בפנימיות התורה, שנוסף לכך שכללות הלימוד דפנימיות התורה מקרב את הגאולה, "בהאי חיבורא דילך (תורתו של רשב"י) . . יפקון בי' מן גלותא ברחמי"⁶, יש עילוי מיוחד בלימוד החלקים דפנימיות התורה שמבארים עניני הגאולה.

ומה טוב – שלימוד זה יהי' באופן ד"עשרה (ציבור) שיושבים (בהתיישבות וקביעות) ועוסקים (באופן של "עסק") בתורה"⁷, כההוראה ד"דבר משנה" שלומדים בפרקי אבות דשבת זה – פרק שלישי, שגם רומז לגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי, שעל ידם נעשית הנחמה בכפלים על בית ראשון ובית שני.

(משיחת ש"פ ואתחנן, שבת נחמו, ט"ז מנחם-אב ה'תנש"א – מוגה)

(1) שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס רנ.

(2) תניא אגה"ק סכ"ג.

(3) שם סכ"ו (קמב, ב).

(4) נוסף על לימוד השיעורים היומיים (וראה גם הערה הבאה . .).

(5) בסיום וחותרם ספר שופטים (ספר הי"ד, שהוא

(37) בא יו"ד, ט.

(38) ירמי' לא, ז.

(39) ישעיי' כו, יט.

(40) שופטים יט, ח.

(41) ראה לקו"ת צו יז, א-ב. שער האמונה פ"ס. סד"ה

וידבר אלקים (השני) תרצ"ט. ועוד.

(42) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

סיום ספר יד (החזקה) כולו), – ולהעיר, שהתחלת הלימוד דספר שופטים (נעוץ סופן בתחלתן) הוא בסמיכות לראש השנה, סיום וחותרם ה"שבע דנחמתא", שהתחלתם בשבת נחמו.

(6) זח"ג ככד, ב – ברע"מ. הובא ונת' באגה"ק שם.

(7) אבות פ"ג מ"ז.

מי יכנס לקדש הקדשים?

ומהעילוי דחמשה עשר באב – באים לעילוי דיום הכיפורים, כאמור, שענינם אחד, שכן, אע"פ שבדרך כלל צריך להמתין עד לעשירי בתשרי, הרי, מכיון שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, אזי יצטרכו להכנס לקדש הקדשים (ענינו של יוהכ"פ) תיכף ומיד כדי להכניס את הארון [עם הלוחות, לוחות ראשונות ולוחות אחרונות, וכן הספר תורה – מחוץ לארון או בתוך הארון] מהמקום שנגנז בו למקומו בקדש הקדשים; ולצורך זה – יכול להכנס לקדש הקדשים כאו"א מיישראל במכ"ש וק"ו מהכניסה לקדש הקדשים בשביל "בדק הבית", שכאשר אין אפשרות אחרת – נכנסים אפילו במצב דהיפך הטהרה, ולא רק "בתיבות", אלא אפילו "דרך פתחים" (דרך ביאה), ואם לצורך "בדק הבית" כן הוא – לצורך הכנסת הארון לקדש הקדשים ע"ג אבן השתי' (שממנה הושתת כל העולם), על אחת כמה וכמה!
(משיחת חמשה עשר באב ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

אין מה לשאול, יש לקיים!

כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר יצא בקריאה והכרזה "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", לא שאלתי אצלו מדוע יצא בקריאה זו בזמן זה דוקא, וגם עתה לא הייתי שואל אצלו שאלה זו (יש לי דברים חשובים יותר לשאול). – אין מה לשאול בזה, יש לקיים בפועל!
(משיחת ש"פ ואתחנן, שבת נחמו ה'תשמ"ח - בלתי מוגה)

כיצד יתכן?!

בפרט שבנ"י הם לא רק בניו של מקום ("בנים אתם לה' אלקיכם"), ויתירה מזו – בני בכורי ישראל", אלא עוד זאת (כפתגם הבעש"ט) – שהם חביבים לפני המקום כבן יחיד שנולד להוריו לעת זקנותם, אשר מובן עד כמה נוגע הדבר ללב הורים זקנים כאשר חסר משהו אצל בנם יחידם, ועאכו"כ כאשר המדובר בענין של גלות – "גלו מעל שולחן אביהם" (ובנמשל – "אותותינו לא ראינו", שאין רואים אלקות בגילוי), שאין לך חסרון גדול מזה! כיצד יתכן, איפוא, שאבינו אב הרחמים לא ימנע חסרון וצער כזה אצל בנו יחידו שנולד לעת זקנותו?
(משיחת כ"ף מנחם-אב ה'תשמ"ה - בלתי מוגה)

מוקדש לזכות

החייל בצבאות השם יעקב בן בת שבע שי
לרפואה שלימה וקרובה בקרוב ממש

"ואתחנן" של משה שבדור

א. ע"פ הכלל שהתורה היא נצחית¹ ותורה מלשון הוראה², כל הענינים בתורה הם נצחיים לעולם ועד, ונותנים הוראות נצחיות לבנ"י בכל זמן ובכל מקום – מתעוררת השאלה: מהי ההוראה נצחית מ"ואתחנן אל ה'", תפלת משה להקב"ה להכנס לארץ, תפלה ובקשה שלא נתקיימה אז, ובמילא ה"ז לכאורה בגדר ד"מאי דהוה הוה"³?

והביאור בזה: מובן ופשוט שתפלתו של משה קיימת כל הזמן בתוקף ובדאי אף תקויים, במכ"ש מתפלתו של כל צדיק [ובמכ"ש מזה ש"צדיק גוזר והקב"ה מקיים⁴], עאכו"כ תפלתו של משה רבינו (שאפילו מעשה ידיו הם נצחיים⁵, עאכו"כ תפלתו לה'), ובפרט שמשה התפלל על זה תקט"ו (כמנין "ואתחנן") תפלות⁶.

אילו זכו היתה תפלת משה מתקיימת בשעתו, והוא הי' מכניס את בני ישראל, ובונה את בית המקדש, ואזי הי' זה בית נצחי, בגאולה הנצחית – הגאולה שלימה, כמבואר בספרים⁷.

מפני סיבות שונות הרי תפלת משה בשעתה לא נתקיימה בפועל בעוה"ז הגשמי (בגלל הגזירה שהיתה אז שמשה צריך להישאר עם בני דורו במדבר, כדלקמן), אבל להיותה תפלה של משה (ועוד תקט"ו תפלות) בודאי תתקיים, אלא אח"כ – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ש"גואל ראשון (משה) הוא גואל אחרון⁸, והוא מכניס את כל בני ישראל, בגאולה שאין אחרי גלות⁹, ובבנין ביהמ"ק השלישי, בית נצחי¹⁰.

ומכל האמור יוצא, שתפלתו של משה קיימת לעולם ופועלת את פעולתה, רק לא בזמן ההוא, אלא לאחר זמן – כשתבוא הגאולה נצחית, ומשה – גואל ראשון הוא גואל אחרון – מכניס את כל בני ישראל.

ב. עפ"ז תובן גם מהי ההוראה הנצחית מהנ"ל בכל הדורות:

משה התחיל תפלתו באמר¹¹ "אתה החילות להראות את עבדך – פתח להיות עומד ומתפלל¹²", זאת אומרת ש"אע"פ שנגזרה גזירה [שמשה לא יכנס לארץ ישראל], אמר לו, ממך למדתי שאמרת לי ועתה הניחה לי וכי תופס הייתי בך אלא לפתוח פתח שבי הי' תלוי להתפלל עליהם, כמו כן הייתי סבור לעשות עכשיו¹²", "אתה אין מי שימחה בידך אם תמחול לי ותבטל גזירתך"¹².

שכן, היות שמדובר אודות הכניסה לארץ ישראל והבאת הגאולה שלימה לכל בני – הנה גם שידע על הגזירה, המשיך משה לעשות כל התלוי בו להתפלל, ועוה"פ ועוה"פ, עד –

1) תניא רפי"ז. ובכ"מ.
2) ראה רד"ק לתהלים יט, ה. ועוד.
3) לשון חז"ל – פסחים קח, א. ובכ"מ.
4) תנחומא וירא יט. וראה שבת נט, ב.
5) סוטה ט, סע"א.
6) דב"ר פי"א, י.
7) מגלה עמוקות אופן קפה (הובא בילקוט ראובני פ' ואתחנן). אלשיך, אוה"ח ועוד ריש פ' ואתחנן. שערי
תשובה לאדהאמ"צ ח"ב חינוך בתחלתו. אוה"ת ואתחנן ע' טה. צג. ברא. ועוד.
8) ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א. ועוד.
9) ראה מכלילתא בשלח טו, א. תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.
10) זח"א כח, א. ח"ג רכא, א.
11) ואתחנן ג, כד.
12) פרש"י שם.

1) תניא רפי"ז. ובכ"מ.
2) ראה רד"ק לתהלים יט, ה. ועוד.
3) לשון חז"ל – פסחים קח, א. ובכ"מ.
4) תנחומא וירא יט. וראה שבת נט, ב.
5) סוטה ט, סע"א.
6) דב"ר פי"א, י.
7) מגלה עמוקות אופן קפה (הובא בילקוט ראובני פ' ואתחנן). אלשיך, אוה"ח ועוד ריש פ' ואתחנן. שערי

להתפלל תקט"ז תפלות [או תפלה שחודרת דרך כל הט"ו פעמים ת"ק דרגות דסדר השתלשלות, בין רקיע לרקיע מהשבעה רקיעים ובין רקיע לארץ¹³] – שמא זה יפעל שהקב"ה יבטל גזירתו ויתן לו להכניס יהודים לארץ ישראל.

יתירה מזה: אפילו לאחר שאמר לו הקב"ה "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה"¹⁴ – הרי ספק גדול אם משה קיבל זאת כביכול, שכן, הכלל הוא ש"כל מה שיאמר לך בעה"ב עשה חוץ מצא"¹⁵, הנה אפילו כשהבעה"ב האמיתי (הקב"ה) מצוה על משה "צא", "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" – מסתבר לומר, שמשה מסר את נפשו והמשיך לבקש ולהתפלל להיכנס לארץ ישראל [וביחד עם זה כפשוט, שזה לא יזיק ח"ו ליהודי אחר, יהושע בן נון, שהועידו הקב"ה עוד לפני-כן להכניס את בני ישראל];

ואפילו אילו הי' בידי משה לפעול ע"י תפלתו להיכנס לארץ ישראל (ובודאי יכל לפעול זאת, במכ"ש מתפלת כל צדיק כנ"ל) – הרי להיותו רועה ישראל אמיתי, ורבי אמיתי, מלמד תורה לישראל אמיתי – אינו יוצא מהגלות בהשאירו שם את תלמידיו (כפי שהדין הוא, ש"תלמיד שגלה כו' מגלין רבו עמו"¹⁶), אלא שלימות הגאולה שלו מתבטאת כאשר ביחד איתו נגאלים כל תלמידיו¹⁷ (במכ"ש מהקצה ההפכי, ש"הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו"¹⁶). ובמילא מובן, שתפלת משה להיכנס לארץ ישראל כללה בתוכה, שגם בני שבדורו (דור דיעה), דור המדבר, יכנסו איתו לארץ ישראל בגאולה השלימה.

ומכאן ישנו גם הלימוד לדורות – בנוגע לאתפשותא דמשה בכל דור ודור¹⁸, עד משה שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועד"ז בנוגע לבחי' משה שישנו בכל יהודי¹⁹ – שמבלי הבט על התפלות ובקשות שהיו עד עתה, צריכים עוד פעם ושוב להתפלל ולבקש מהקב"ה "עד מתי"²⁰...

והדבר בטוח שהתפלה ובקשה מתקיימים, ותיכף ומיד ממש – ובאופן ד"מתנת חנם" ("ואתחנן", "אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם"²¹), שלא בערך להעבודה – באה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, "גואל ראשון הוא גואל אחרון", וכל בני הולכים לארץ ישראל, בגאולה הנצחית, ויורד למטה בית המקדש השלישי שעומד מוכן ובנוי למעלה²². (משיחות ש"פ דברים, חזון (ת"ב נדחה), יו"ד וי"א אב, ה'תנש"א - מוגה, תרגום מאידית)

"ואתחנן" של כאו"א מישראל

בהתחלת וסיום עשרת הדברות מודגשת בעלותם של ישראל, כביכול, על הקב"ה:

(13) אוה"ת ואתחנן ס"ע קייג, ע"פ תוד"ה ורגלי – חגיגה	(18) זח"ג רעג, א.
יג, א.	(19) תניא רפמ"ב.
(14) ואתחנן ג, כו.	(20) ראה לקו"ש ח"ל ע' 182 ואילך. וש"נ.
(15) פסחים פו, ב. ועוד.	(21) פרש"י ר"פ ואתחנן.
(16) רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש פ"ז ה"א.	(22) ראה רש"י ותוס' סוכה מא, סע"א.
(17) וראה דב"ר פ"ב, ט.	

בהתחלת עשה"ד, "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים"¹ – שעיי"ז נעשו ישראל עבדיו של הקב"ה ("כדאי היא הוצאה שתהיו משועבדים לוי"²) כמ"ש³ "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים", ובנוגע לעבד עברי פוסקת התורה ש"הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו"⁴.

ובסיום עשה"ד, "וכל אשר לרעך" – הרי ע"פ מ"ש רש"י במסכת שבת⁵ בענין "ואהבת לרעך כמוך", ש"רעך" קאי (גם) על הקב"ה, כמ"ש⁶ "רעך ורע אביך אל תעזוב", "זה הקב"ה"⁷, יש לומר, שגם "וכל אשר" לרעך" שבסיום עשה"ד קאי על הקב"ה⁸, ונמצא, שכאו"א מישראל נעשה בעה"ב על "כל אשר לרעך", דקאי (גם) על הקב"ה.

וכיון שכן, הרי, כשישראל מכריזים בכל התוקף שאינם רוצים הגלות, "דאלאי גלות", מוכרח הקב"ה (כביכול) להוציאם מהגלות – הן מצד הענין ד"עבדי הם", דכיון ש"קנה אדון לעצמו", צריך למלא רצונו של האדון ("עבדי הם") שרוצה לצאת מהגלות; והן מצד הבעלות ד"ישאל על" (כל אשר לרעך), זה הקב"ה, ובלשון חז"ל⁹ "צדיק (י)עמד כולם צדיקים"¹⁰) גוזר והקב"ה מקיים".

ובפרט לאחר שהתורה מעידה ש"כלו כל הקיצין"¹¹, וגם בנוגע לענין התשובה ("ואין הדבר תלוי אלא בתשובה"¹¹) מעידה התורה שכבר עשו תשובה ריבוי פעמים, ולא רק ביהו"כפ, "זמן תשובה לכל כו' קץ מחילה וסליחה"¹², אלא גם בכל יום ויום, וג"פ ביום (בכל ג' התפלות דערבית שחרית ומנחה), שמבקשים בתפלת העמידה¹³ "סלח לנו", ומברכים "ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח", ו"הבטיחה תורה" שע"י התשובה "מיד הן נגאלין"¹⁴, "מיד" דייקא, "כמו שאנו מברכים (תיכף ומיד לאחר הברכה "חנון המרבה לסלוח") ברוך אתה ה' גואל ישראל"¹⁵, וכיון שזוהי ברכה, ה"ז דבר ברור שנעשה כן בפועל, "בלי שום ספק וספק ספיקא בעולם"¹⁵.

וכל זה – בהוספה לענין הגאולה שבכללות הפרשה, כמודגש בשמה של הפ' – "ואתחנן":
התוכן ד"ואתחנן" הוא – תפלתו של משה רבינו להכנס לארץ ישראל.

וע"פ הידוע¹⁶ ש"כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי' משרע"ה", ופועלת פעולתה על כל אחד ואחת מישראל, עד לענינים של מעשה בפועל – מובן, שתפלתו של משה להכנס לארץ ("ואתחנן") היא גם תפלת כאו"א מישראל (מצד בחי' משה שברבם) להכנס לארץ בגאולה האמיתית והשלימה.

ועוד והוא העיקר – שכל האמור לעיל בנוגע להגאולה צ"ל במעשה בפועל, כפס"ד התורה ש"המעשה הוא העיקר"¹⁷.

(משיחות ח' מנחם-אב ה'תשמ"ט - בלתי מוגה)

(1) פרשתנו ה, ו.	(9) ראה תענית כג, א. זח"ב טו, א. שבת נט, ב. ועוד.
(2) פרש"י יתרו כ, ב.	(10) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.
(3) בהר כה, נה.	(11) סנהדרין צז, ב.
(4) קידושין כ, א. רמב"ם הל' עבדים פ"א ה"ט.	(12) רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ז.
(5) לא, א.	(13) שבה מדייקים ביותר בכל תיבה ותיבה לאמרה באמת וכו'.
(6) משלי כז, יו"ד.	(14) רמב"ם שם פ"ז ה"ה.
(7) שמור"ר רפכ"ז.	(15) אגה"ת פי"א.
(8) וזוה מודגש הקשר והשייכות דסיום עשה"ד ("לרעך") עם התחלתן – "אנכי ה' אלקיך", כיון שגם "לרעך" קאי על הקב"ה.	(16) תניא רפמ"ב.
	(17) אבות פ"א מ"ז.